Drogie Koleżanki i Koledzy!

Obecni w Olsztynie w dniach 7-9 września 2010 r. na Walnym Zjeździe Członkowie Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego wybrali mnie ponownie na funkcję Prezesa naszego Towarzystwa na najbliższą kadencję, tzn. na lata 2010-2013. Serdecznie zatem dziękuję uczestniczącym w Zjeździe Członkom Towarzystwa za wysoce pozytywną ocenę mojej działalności i całego wybranego w 2007 r. Zarządu Głównego. Przyszło nam działać w trudnym okresie światowego kryzysu gospodarczego. Udało się jednak zapewnić płynność finansową Towarzystwa, a nawet z wygospodarowanych „zysków" zainicjować w ostatnim okresie (od lipca br.) niezbędne zmiany w funkcjonowaniu Redakcji. W roku 2009, przy znaczącym wsparciu wielce życzliwych sponsorów, przeprowadziliśmy po prawie 20 latach konieczny remont w siedzibie biura Towarzystwa. Bardziej szczegółowe informacje związane z działalnością Zarządu Głównego w ubiegłej kadencji zawarte są w opublikowanym na następnych stronach tego „Przeglądu Hodowlanego" sprawozdaniu z działalności Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w kadencji 2007-2010.

Rozpoczynając drugą kadencję chciałbym, aby nowo wybrane władze Towarzystwa kontynuowały dotychczasowe, sprawdzone już działania, które dobrze służą naszej organizacji i podejmowały nowe inicjatywy, ważne dla realizacji naszych zadań w aktualnych uwarunkowaniach legislacyjno-gospodarczych. Głównym zadaniem Towarzystwa jest integracja całego środowiska zootechników – tych z nauki i tych z praktyki. W poprzedniej kadencji decyzją Zarządu Głównego powołano (w 2009 r.) Sekcję Praktyki Hodowlanej. Za bardzo ważne dla przyszłości Towarzystwa uważam wszelkie działania zmierzające do szerokiego włączenia do współpracy wszystkich środowisk związanych bezpośrednio z praktyką hodowlaną. Pozyskiwanie nowych członków to także ważne zadanie dla obecnego Zarządu. Działanie to jest zawsze aktualne, a szczególnie istotne w stosunku do naszej młodzieży, tzn. młodych pracowników nauki i praktyki hodowlanej. W roku 2008 poszerzyliśmy znacznie zakres merytoryczny działalności naszego Towarzystwa, powołując Sekcję Chowu i Hodowli Zwierząt Amatorskich i Dzikich.

Ważne miejsce w naszej pracy powinny zajmować sprawy związane z działalnością publikacyjną Towarzystwa. Należy dołożyć wszelkich starań, aby utrzymać wydawanie „Przeglądu Hodowlanego", jako naszego czasopisma popularnonaukowego, które powinno docierać do szerokiej rzeszy polskich zootechników. Duże znaczenie dla pozycji i wizerunku Towarzystwa w ogólnopolskim środowisku naukowym mieć będzie ranga „Roczników Naukowych PTZ". Przyszłe losy obu tych czasopism zależą jednak w głównej mierze od nas − wszystkich członków Towarzystwa. Powinniśmy zatem składać do Redakcji dobre prace naukowe i ciekawe artykuły popularnonaukowe. Wymierną zachętą do tych działań może być fakt, że oba te czasopisma znajdują się na liście uznanych czasopism Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z aktualną punktacją: „Przegląd Hodowlany" – 2 pkt., „Roczniki Naukowe PTZ" – 6 pkt.

Sprawy finansowania Towarzystwa to jedno z najtrudniejszych wyzwań dla Zarządu. Po wejściu do Unii Europejskiej Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaprzestało (w 2007 r.) bezpośrednio wspierać (poprzez dotacje) wydawanie „Przeglądu Hodowlanego". Składając w 2008 roku odpowiednie wnioski, wprowadziliśmy „Przegląd Hodowlany" na listę czasopism dofinansowywanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zakres tych dotacji pokrywa jednak tylko około 50% kosztów wydawania tego czasopisma, małe są również dotacje na „Roczniki Naukowe PTZ", a systematycznie rosną koszty. Wszystko to sprawia, że nowy Zarząd będzie musiał jeszcze raz podjąć problem pozyskiwania środków finansowych (poza dotacjami MNiSW) na działalność Towarzystwa. Na progu nowej kadencji sprawę tę uważam za najważniejszą dla naszej przyszłości. Chciałbym, aby jeden z dwóch przyszłych wiceprezesów był za to odpowiedzialny.

Podnoszenie prestiżu Towarzystwa to ważne zadanie dla nowego Zarządu. Należy mocno propagować oraz podkreślać istnienie i działalność Towarzystwa na szerokim forum w różnych gremiach. Dobrze się sprawdza w tym zakresie organizowany już prawie od 30 lat konkurs na najlepszą pracę magisterską. Idąc tą drogą podjęliśmy w 2008 r. decyzję o organizacji podobnego „Konkursu na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauk zootechnicznych". Trzy edycje tego konkursu (w 2008, 2009 i 2010 r.) potwierdzają zasadność jego organizowania. Przyznawane corocznie nagrody za te prace (przy finansowym wsparciu MNiSW) wręczane są na Zjeździe PTZ i stanowią dobry element promocji Towarzystwa na forum ogólnopolskim.

W bieżącej kadencji, a dokładnie w 2012 roku, Towarzystwo obchodzić będzie jubileusz 90-lecia. Założone bowiem zostało w roku 1922, jako jedno z pierwszych Towarzystw z zakresu nauk rolniczych w Polsce. Postaramy się godnie uczcić ten Jubileusz. Ważne miejsce w pracach Zarządu w bieżącej kadencji zajmą sprawy związane z przygotowaniem organizacji w Polsce w 2015 roku Zjazdu Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP).

Stawiając zadania i problemy dla nowego Zarządu chciałbym jednocześnie gorąco podziękować wszystkim członkom Zarządu Głównego i Przewodniczącym Kół minionej kadencji. To wasze spontaniczne zaangażowanie i ciężka praca na wielu odcinkach była i jest w dalszym ciągu głównym napędem do kontynuowania działalności i rozwoju Towarzystwa.

Na zakończenie pragnę podziękować organizatorowi ostatniego (LXXV) Zjazdu PTZ, którym było Koło olsztyńskie, za ciepłe przyjęcie uczestników i sprawną organizację obrad. Był to bardzo duży Zjazd, zorganizowany wspólnie z Polskim Oddziałem Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej (WPSA). We wspólnej uroczystej kolacji, w pierwszym dniu Zjazdu, uczestniczyło ponad 400 osób. Podziękowania te kieruję do wszystkich osób zaangażowanych w organizację Zjazdu, na ręce Pana profesora Zbigniewa Jaworskiego – Przewodniczącego Koła PTZ w Olsztynie i Pana profesora Jana Jankowskiego – Wiceprezydenta Polskiego Oddziału WPSA. Zjazd w Olsztynie „wkomponowany" był w obchody Jubileuszu 60-lecia Wydziału Bioinżynierii Zwierząt UWM. W imieniu całego polskiego środowiska zootechnicznego składam serdeczne gratulacje i życzenia dla „olsztyńskiej braci zootechnicznej", przekazując jednocześnie na ręce Pana Dziekana – profesora Wiesława Sobotki, gorące podziękowania dla wszystkich pracowników Wydziału za okazaną życzliwość i zaangażowanie w realizację naszego spotkania w Olsztynie.

Prezes PTZ
Prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk

LXXV Zjazd Naukowy PTZ w Olsztynie

LXXV Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, z tematem przewodnim „Nauka dla praktyki hodowlanej", połączony z walnym zebraniem sprawozdawczo-wyborczym, odbył się w Olsztynie-Kortowie w dniach 7-9 września 2010 roku. Organizatorem było Koło PTZ w Olsztynie, przy współpracy Wydziału Bioinżynierii Zwierząt Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego oraz Zarządu Głównego PTZ. Zjazd odbywał się równocześnie z XXII Międzynarodowym Sympozjum Drobiarskim Polskiego Oddziału Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej (WPSA). W ceremonii otwarcia wzięło udział ponad 400 osób. Oficjalnego otwarcia Zjazdu dokonał Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego dr hab. Zbigniew Jaworski, prof. UWM. Uroczystość uświetnili swą obecnością: dyrektor Instytutu Zootechniki PIB, Członek Honorowy PTZ prof. dr hab. Jędrzej Krupiński, Członek Honorowy PTZ prof. dr hab. Janusz Załuska oraz Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Gospodarką dr hab. inż. Władysław Kordan, prof. UWM. W swoim wystąpieniu prof. Kordan opisywał walory Kortowa. Kortowo to miasteczko studenckie, w którym znajduje się większość obiektów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, zajmuje powierzchnię 161 ha, leży na uboczu Olsztyna, otoczone lasem i jeziorem Kortowskim należącym do Uniwersytetu. Na Uniwersytecie pracuje ok. 3300 osób, w tym ok. 2000 nauczycieli akademickich, z których ok. 230 posiada tytuły profesora, a kolejnych ponad 280 − stopień naukowy doktora habilitowanego. Na 16 wydziałach na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych, doktoranckich i podyplomowych kształci się ponad 34 tys. osób. W 1950 roku Zootechnika była jednym z trzech wydziałów wyższej uczelni w Olsztynie − 6 września br. Wydział Bioinżynierii Zwierząt świętował jubileusz 60-lecia. Wydział ten postrzegany jest jako nowoczesny, eksponujący aktualne i perspektywicznie ważne kierunki rozwoju hodowli zwierząt gospodarskich i dziko żyjących, technologii produkcji, oceny oraz kształtowania jakości surowców zwierzęcych ukierunkowanych na wytworzenie bezpiecznej i prozdrowotnej żywności. Nieprzerwanie prowadzone są również prace mające na celu kompleksową rozbudowę nowoczesnej infrastruktury Wydziału, spełniającej najwyższe standardy.

Kolejnym punktem uroczystej części Zjazdu było wręczenie „Odznaki Honorowej PTZ" – wyróżnienia za wybitne osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktyce, działalności na rzecz hodowli i produkcji zwierzęcej, a także za zasługi na rzecz Towarzystwa. Po zapoznaniu się z opinią Kolegium Odznaki Honorowej, Zarząd Główny przyznał to odznaczenie dr. Kazimierzowi Długiemu z Koła krakowskiego, prof. dr. hab. Marianowi Kozłowskiemu z Koła olsztyńskiego, dr. hab. Henrykowi Malcowi z Koła warszawskiego, prof. dr. hab. Sławomirowi Mroczkowskiemu z Koła bydgoskiego, prof. dr. hab. Erwinowi Wąsowiczowi z Koła poznańskiego oraz dr Marii Stolzman.

Na zakończenie pierwszej części Zjazdu wręczono nagrody laureatom III edycji „Konkursu na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauk zootechnicznych". Ogółem w Konkursie ocenie poddano 8 prac doktorskich z 6 ośrodków naukowych. Po wnikliwej ocenie recenzentów i dyskusji, Komisja Konkursowa przyznała zgodnie z regulaminem po jednej nagrodzie I, II i III stopnia oraz jedno wyróżnienie. Nagrody finansowe dla laureatów ufundowali: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego PAN oraz Polskie Towarzystwo Zootechniczne. Nagrody wręczono również laureatom XXVII edycji „Konkursu na najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk zootechnicznych". W Konkursie uczestniczyły 72 prace magisterskie z 9 uczelni rolniczych. Sąd Konkursowy po zapoznaniu się z recenzjami i dyskusji przyznał 8 nagród pierwszych, 14 drugich, 16 trzecich oraz 13 wyróżnień. Specjalne podziękowania za ufundowanie nagród pieniężnych dla autorów nagrodzonych prac magisterskich należą się sponsorom: Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy, Polskiemu Związkowi Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych, Wydziałowi Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Instytutowi Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, Ośrodkowi Hodowli Zarodowej GARZYN Sp. z o.o., Instytutowi Zootechniki PIB w Krakowie, Zakładowi Doświadczalnemu Instytutu Zootechniki PIB Grodziec Śląski Sp. z o.o., Uniwersytetowi Rolniczemu w Krakowie, Polskiemu Związkowi Hodowców Koni, Polskiemu Związkowi Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, Małopolskiemu Centrum Biotechniki Sp. z o.o. w Krasnem, Uniwersytetowi Przyrodniczemu w Lublinie, Zachodniopomorskiemu Uniwersytetowi Technologicznemu w Szczecinie, Uniwersytetowi Przyrodniczemu w Poznaniu. Lista nagrodzonych prac i laureatów została przedstawiona w „Przeglądzie Hodowlanym" nr 9/2010 oraz na stronie internetowej PTZ.

Po części oficjalnej rozpoczęły się obrady sesji plenarnej, podczas której zaprezentowano trzy referaty. Rozpoczął prof. dr hab. Jan Jankowski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie referatem pt. „Uwarunkowania rozwoju drobiarstwa w Polsce i na świecie" (współautor prof. dr hab. Andrzej Rutkowski z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu). Kolejny referat pt. „Nauka praktyce w świetle doświadczeń Instytutu Zootechniki" wygłosił prof. dr hab. Jędrzej Krupiński, a referat pt. „Czego praktyka oczekuje od nauki w zakresie hodowli i użytkowania zwierząt" zaprezentował Piotr Jakubowski, przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Pełne teksty referatów zostały zamieszczone w „Przeglądzie Hodowlanym" nr 9/2010.

W pierwszym dniu Zjazdu odbyło się Walne Zebranie Członków PTZ, zakończyła się bowiem trzyletnia kadencja władz Towarzystwa. Przewodniczącą zebrania została prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła z UP we Wrocławiu. W głosowaniu jawnym wybrano Komisję Mandatową (przewodniczącym został dr inż. Maciej Adamski), Komisję Skrutacyjną, jej przewod-

niczącym został dr inż. Krzysztof Patkowski, a członkami: dr inż. Wojciech Neja, dr inż. Jolanta Król, dr hab. Krzysztof Słoniewski i dr inż. Roman Niedziółka. Powołano także Komisję Wnioskową, w skład której weszli: prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki (przewodniczący), prof. dr hab. Henryk Geringer de Oedenberg, prof. dr hab. Tadeusz Szulc, prof. dr hab. Zbigniew Dorynek, prof. dr hab. Marek Łukaszewicz.

Następnie prezes PTZ prof. Zygmunt Litwińczuk przedstawił sprawozdanie ustępującego Zarządu Głównego z kadencji 2007-2010. Tekst tego sprawozdania zamieszczony jest w niniejszym numerze „Przeglądu Hodowlanego". Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej przedstawiła prof. Czesława Lipecka, a Sądu Koleżeńskiego − prof. Tadeusz Szulc. Po wysłuchaniu sprawozdań, w głosowaniu jawnym, udzielono absolutorium ustępującym władzom Towarzystwa.

Decyzją Walnego Zebrania Członków przyznano Honorowe Członkostwo PTZ wybitnym i zasłużonym profesorom – prof. dr hab. Czesławie Lipeckiej, prof. dr. hab. Czesławowi Janickiemu, prof. dr. hab. Bronisławowi Rakowi i prof. dr. hab. Zygmuntowi Reklewskiemu.

W głosowaniu tajnym członkowie PTZ wybrali prezesa PTZ, członków Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. Prezesem PTZ został prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk, a w skład Zarządu Głównego weszli: prof. Roman Niżnikowski, prof. Tomasz Gruszecki, prof. Henryk Grodzki, prof. Anna Sawa, prof. Edward Pawlina, dr hab. Jolanta Oprządek, prof. Tomasz Szwaczkowski, prof. Stanisław Kondracki, prof. Anna Stachurska, prof. Danuta Borkowska, prof. Bronisław Borys. *(Zarząd ukonstytuuje się na pierwszym zebraniu, które odbędzie się 14 października br.).* Członkami Komisji Rewizyjnej zostali: prof. Czesława Lipecka, dr Grzegorz Żak, prof. Marian Brzozowski, prof. Henryk Geringer, prof. Zbigniew Dorynek. Do Sądu Koleżeńskiego wybrano: prof. Marię Dymnicką, prof. Tadeusza Szulca, prof. Marka Wrońskiego, prof. Henryka Jasiorowskiego i prof. Bogdana Szostaka.

Walne Zebranie Członków Towarzystwa zakończyło wystąpienie prof. Tomasza Gruszeckiego, przewodniczącego Komisji Wnioskowej. Komisja przedstawiła pięć wniosków, które obrazują tematy poruszane przez Uczestników podczas obrad LXXV Zjazdu PTZ.

● PTZ we współpracy z Komitetem Nauk Zootechnicznych PAN powinno opracować dla nauk zootechnicznych priorytety badawcze i przedstawić je w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi z sugestią specjalnego traktowania przy finansowaniu badań naukowych.

● Należy podjąć starania zmierzające do weryfikacji zasad oceny pracowników naukowych.

● Celowe jest wystąpienie do Ministra Rolnictwa z apelem o utworzenie funduszu wdrożeniowego wspierającego szczególnie cenne propozycje nauki dla praktyki rolniczej.

● Uczestnicy LXXV Zjazdu PTZ w Olsztynie uważają za celowe wystąpienie do Ministra Rolnictwa z propozycją utworzenia przy Ministerstwie Rady Naukowo-Technicznej zajmującej się zagadnieniami chowu i hodowli zwierząt. Wnioskodawcy wyrażają pogląd, że propozycję utworzenia podobnych zespołów doradczych należy złożyć branżowym związkom hodowców zwierząt gospodarskich.

● Uczestnicy LXXV Zjazdu PTZ w Olsztynie apelują do pracowników naukowych o kompleksowe ujmowanie podejmowanej tematyki badawczej by zwiększyć aplikacyjną wartość uzyskiwanych wyników.

W drugim dniu Zjazdu odbyły się obrady pięciu Sekcji Specjalistycznych, ich przebieg relacjonujemy poniżej. Ostatniego dnia Zjazdu odbył się wyjazd specjalistyczny do Kaliningradu i Stadniny Koni Galiny. **(r)**

SEKCJA CHOWU I HODOWLI BYDŁA

Do udziału w LXXV Zjeździe Naukowym Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w Olsztynie w ramach Sekcji Chowu i Hodowli Bydła zadeklarowało się 70 osób, reprezentujących wszystkie krajowe ośrodki naukowe zajmujące się tym gatunkiem zwierząt gospodarskich. Obrady odbywały się w trzech sesjach – referatowej, doniesieniowej i plakatowej. Przedstawiono 3 referaty i 39 komunikatów naukowych, z których 3 zaprezentowano jako doniesienia ustne i 36 jako doniesienia posterowe. Poszczególnym sesjom przewodniczyli profesorowie: Zygmunt Litwińczuk, Tadeusz Szulc, Anna Sawa, Henryk Grodzki, Danuta Borkowska i Jerzy Wójcik.

W trakcie sesji referatowej wygłoszono 3 referaty. Pierwszy z nich, pod tytułem **„Osiągnięcia ośrodków naukowych w zakresie doskonalenia chowu i hodowli bydła mlecznego w kraju",** został przygotowany przez grupę współautorów z różnych ośrodków naukowych w kraju i dotyczył najważniejszych osiągnięć naukowych w zakresie doskonalenia bydła mlecznego w kraju w latach 1995-2010. Poszczególne jego części zostały opracowane i przedstawione przez następujące osoby: prof. Anna Litwińczuk (UP Lublin) – **ocena jakości mleka (wnioski z niej wypływające);** dr hab. prof. nzw. Andrzej Zachwieja (UP Wrocław) – **doskonalenie technologii odchowu cieląt;** prof. Anna Sawa (UTP Bydgoszcz), prof. Piotr Guliński (AP Siedlce) – **cechy funkcjonalne i ich rola we współczesnej hodowli bydła;** prof. Janina Pogorzelska (UWM Olsztyn) – **problemy adaptacji i produkcyjności bydła importowanego do Polski;** dr hab. Joanna Makulska (UR Kraków) – **ocena technologii utrzymania i pozyskiwania mleka w aspekcie dobrostanu zwierząt i jakości surowca;** prof. Zbigniew Sobek (UP Poznań) – **wykorzystanie technologii i systemów komputerowych w hodowli bydła;** prof. Danuta Borkowska (WNR Zamość) – **prace popularnonaukowe – istotnym elementem transmisji wyników badań do praktyki hodowlanej**

Tematyka drugiego referatu, pod tytułem **„Wzrost efektywności produkcji wołowiny – nadrzędnym celem podejmowanych w kraju badań naukowych",** dotyczyła osiągnięć krajowych ośrodków naukowych w zakresie doskonalenia bydła mięsnego w kraju w latach 1995-2010. Poszczególne jego części zostały opracowane i przedstawione podczas obrad sekcji

przez następujące osoby: doc. dr hab. Jolanta Oprządek (IGiHZ Jastrzębiec) – **ocena jakości mięsa wołowego (wnioski z niej wypływające)**; prof. Henryk Grodzki (SGGW Warszawa) – **stan hodowli czystorasowego bydła mięsnego w kraju;** dr hab. Zenon Nogalski, dr hab. prof. nzw. Marek Wroński (UWM Olsztyn) – **doskonalenie technologii opasu bydła;** prof. Zygmunt Litwińczuk (UP Lublin) – **krzyżowanie towarowe – znaczenie i wyniki**; doc. dr hab. Piotr Wójcik (IZ Kraków) – **ekonomiczne aspekty produkcji mięsa wołowego w Polsce.**

Po wygłoszonych referatach głos zabrał Prezes Polskiego Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego Pan Bogdan Konopka. W swoim wystąpieniu pt. **„Oczekiwania praktyki hodowlanej wobec nauki"** dokonał syntetycznej oceny i roli środowiska naukowego w pracach nad doskonaleniem bydła mięsnego i poprawą jakości wołowiny w okresie ostatnich kilkunastu lat. Pan Prezes wyraził satysfakcję ze współpracy praktyki hodowlanej z ośrodkami naukowymi, które w kraju zajmują się tą problematyką oraz podkreślił duży wkład nauki polskiej w proces doskonalenia produkcji mięsa wołowego w kraju. Kończąc swoje wystąpienie podziękował wszystkim uczestniczącym w badaniach naukowych na rzecz rozwoju polskiej hodowli bydła mięsnego oraz wyraził nadzieję na dalszą dobrą współpracę w tym zakresie w nadchodzących latach.

Zaproszony do udziału w Zjeździe Prezydent Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka Pan Leszek Hądzlik, który z powodu wyjazdu zagranicznego nie mógł uczestniczyć w jego obradach, w piśmie skierowanym na ręce przewodniczącego Sekcji Chowu i Hodowli Bydła PTZ prof. Piotra Gulińskiego, odnosząc się do tematyki Zjazdu napisał, m.in.: „Chciałbym przekazać wyrazy uznania i złożyć gratulacje za podjętą inicjatywę mającą na celu wspieranie hodowli oraz służącą utrzymaniu i rozpowszechnianiu walorów produkcyjnych bydła w Polsce. Zarówno ja, jak i moi współpracownicy dostrzegamy bezcenny udział nauki na rzecz bezpośredniej praktyki".

W sesji doniesieniowej przedstawione zostały wyniki trzech prac. Jako interesujące należy określić doniesienie pt.: **"Długowieczność i przyczyny brakowania krów ras mięsnych objętych oceną wartości użytkowej w Polsce"** przedstawioną przez dr Jolantę Różańską-Zawieja z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (współautorzy Z. Sobek i A. Nienartowicz-Zdrojewska). W pracy dokonano analizy długowieczności i przyczyn brakowania krów ras mięsnych w kraju. Autorzy doniesienia podali, że średnia długość życia krowy rasy mięsnej w Polsce to 2162 dni (około 6 lat). Najwyższą średnią długością życia charakteryzowały się krowy rasy angus (3337 dni) oraz hereford (3271 dni). Autorzy stwierdzili, że krowy ras mięsnych użytkowanych w Polsce żyją średnio o 2,5 roku dłużej niż krowy ras mlecznych, a średnia liczba cieląt uzyskanych od krowy rasy mięsnej w ciągu okresu produkcyjnego to 3 sztuki.

W kolejnej pracy, referowanej przez dr. Macieja Adamskiego z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu (współautor K. Olszewska), oceniono **wpływ kondycji krów w okresie okołoporodowym na skalę trudności porodu, żywotność oraz masę urodzeniową cieląt.** Autorzy potwierdzili istotne znaczenie kondycji krów przed zasuszeniem i 2 tygodnie przed wycieleniem na przebieg porodu oraz żywotność cieląt. Najbardziej optymalne wyniki, dotyczące trudności porodu i witalności cieląt opisano dla krów, u których kondycję w okresie okołoporodowym oceniono w przedziale od 3,25 do 3,75 pkt. W konkluzji autorzy podali, że optymalna kondycja matek w poszczególnych okresach cyklu reprodukcyjnego wpływa pozytywnie na ograniczenie kosztów produkcji i wzrost efektywności odchowu cieląt.

Doktor Beata Kuczyńska ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie przedstawiła doniesienie dotyczące **jakości mleka z gospodarstw ekologicznych w Polsce** (współautorzy: T. Nałęcz-Tarwacka, K. Puppel, H. Grodzki, E. Metera, T. Sakowski). Zaprezentowane w trakcie wystąpienia wyniki wykazały, że jakość cytologiczna mleka pochodzącego z gospodarstw ekologicznych i konwencjonalnych jest zbliżona. Autorzy odnotowali jednak, że w okresie wypasu pastwiskowego mleko z gospodarstw ekologicznych odznaczało się niższym o 8,5% poziomem komórek somatycznych, w porównaniu do mleka z gospodarstw konwencjonalnych. Autorzy stwierdzili ponadto, że podczas sezonu żywienia letniego krów, mleko pochodzące z gospodarstw ekologicznych wyróżniało się niższą kwasowością i zawartością wolnych kwasów tłuszczowych.

W sesji posterowej przedstawiono 36 doniesień przygotowanych przez pracowników krajowych ośrodków naukowych. Największa liczba prac zgłoszonych na Zjazd dotyczyła problematyki: jakości mleka – 14 prac, technologii odchowu cieląt – 4 prace; polimorfizmu genów białek mleka – 4 prace i płodności bydła – 3 prace.

W ostatniej części obrad Sekcji Chowu i Hodowli Bydła odbyła się sesja Jubileuszowa poświęcona 45-leciu działalności zawodowej **prof. dr hab. Zbigniewa Puchajdy** i **prof. dr hab. Janusza Klupczyńskiego** z Katedry Hodowli Bydła i Oceny Mleka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. **(Piotr Guliński)**

SEKCJA CHOWU I HODOWLI TRZODY CHLEWNEJ

Pierwszą część tegorocznych obrad Sekcji poświęcono Jubileuszowi 80-lecia urodzin Pani prof. dr hab. Barbary Grudniewskiej, w drugiej części wygłoszone zostały referaty, w trzeciej – zaprezentowano wybrane komunikaty naukowe, całość zakończyła zaś sesja plakatowa.

Barbara Grudniewska (ur. 29 kwietnia 1930 r.) po ukończeniu studiów na Wydziale Zootechnicznym WSR w Olsztynie w 1957 roku podjęła pracę w Zakładzie Hodowli i Technologii Produkcji Trzody Chlewnej, którego kierownikiem był prof. Wiesław Krautforst. Tu stawiała pierwsze kroki w pracy dydaktycznej i naukowej. Stopień doktora uzyskała w 1967 roku, doktora habilitowanego – w 1975 roku. Stanowisko docenta otrzymała w 1976 roku, w 1984 roku – tytuł profesora nadzwyczajnego, a w roku 1992 – profesora zwyczajnego. W latach 1974-1991 pełniła

funkcję kierownika Zakładu, a następnie Katedry Hodowli Trzody Chlewnej ART w Olsztynie. Profesor Grudniewska w 2000 roku przeszła na emeryturę.

Główne zainteresowania badawcze Profesor Grudniewskiej dotyczyły loch i prosiąt, w tym ich żywienia, badań etologicznych i innych związanych z systemami chowu. Na dorobek naukowy i dydaktyczny Profesor Grudniewskiej składa się ok. 100 publikacji naukowych i artykułów, ok. 50 komunikatów, kilka podręczników i skryptów, których była inicjatorem, redaktorem naukowym i współautorem (łącznie z kolejnymi wydaniami 19 pozycji) oraz wiele artykułów popularnonaukowych. Najważniejszą pozycję dydaktyczną stanowi podręcznik akademicki „Hodowla i użytkowanie świń" (praca zbiorowa pod redakcją prof. B. Grudniewskiej: wyd. I w 1987 r., wyd. II w 1994 r., wyd. III w 1998 r.). Do dziś służy on studentom różnych wydziałów i kierunków studiów. Profesor Grudniewska wypromowała 5 doktorów i 86 magistrów.

Profesor Barbara Grudniewska przez dwie kadencje była członkiem Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN, a przez wiele lat członkiem Zarządu Głównego PTZ. Za swoją pracę zawodową została uhonorowana odznaczeniami organizacyjnymi, regionalnymi, w tym: Zasłużony dla Warmii i Mazur, Zasłużony dla Rolnictwa, odznakami i medalami rodzimej uczelni, Honorowym Członkostwem PTZ, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Pani Profesor Grudniewska nadal interesuje się literaturą piękną, malarstwem, amatorską fotografią i wieloma innymi dziedzinami życia. Podczas obrad Sekcji przedstawiona została laudacja na cześć Pani Profesor, wręczono wiązanki kwiatów i upominki, rozległo się gromkie „100 lat", a potem na stole pojawił się duży tort urodzinowy.

W drugiej części obrad zostały wygłoszone dwa referaty, bardzo dobrze przygotowane i przedstawione oraz interesujące pod względem merytorycznym. W pierwszym referacie pt. „Świnie w medycynie" dr hab. Arkadiusz Pietruszka omówił zagadnienie pozyskiwania świń transgenicznych, czyli takich, u których wywołano specyficzną, celową modyfikację genetyczną. Od świń transgenicznych udało się otrzymać ludzką hemoglobinę, białko typu C oraz białko, którego obniżona aktywność wywołuje hemofilię. Badania z udziałem świń transgenicznych wykonywano również w Polsce. Jednym z kierunków badań jest wykorzystanie świń transgenicznych jako dawców tkanek i narządów do transplantacji u człowieka, czyli ksenotransplantacji. Wybrane aspekty tego zagadnienia także zawarto w zaprezentowanym referacie. Autorka drugiego referatu pt. „Mięso – niezbędny składnik diety człowieka?" dr hab. Elżbieta Krzęcio wyszła z założenia, że aspekty zdrowotne związane ze spożyciem mięsa można rozpatrywać w trzech kategoriach: wartość odżywcza mięsa i produktów mięsnych; ryzyko powstawania i rozwoju chorób związane z nadmiernym spożyciem mięsa i produktów mięsnych; bezpieczeństwo mięsa i produktów mięsnych. Autorka w tej kolejności przedstawiła całość swoich rozważań. W podsumowaniu stwierdziła, że spożywanie umiarkowanych ilości mięsa zapewnia dostarczenie cennych składników pokarmowych, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka, szczególnie w okresie wzmożonego zapotrzebowania na te składniki, czyli w czasie wzrostu i rozwoju dzieci i młodzieży oraz u kobiet w okresie ciąży.

W trzeciej części spotkania zaprezentowano 6 komunikatów naukowych, spośród 53 nadesłanych na obrady Sekcji:

- „Charakterystyka cech rozrodczych loch ras pbz i wbp w zależności od genotypu *RYR1* i *ESR*„ – M. Bogdzińska, S. Mroczkowski (UTP Bydgoszcz);
- „Wpływ polimorfizmu genu *OPN* na cechy związane z rozrodem świń" – A. Mucha, M. Tyra, K. Piórkowska (IZ-PIB Balice);
- „Wpływ dodatku mieszanki ekstraktów ziołowych do pasz na jakość mięsa" – A. Kołodziej-Skalska, A. Rybaczyk, B. Matysiak, E. Jacyno, A. Pietruszka, M. Kawęcka (ZUT Szczecin);
- „Wpływ okresowej regulacji pobrania białka i energii na skład chemiczny tuszy świń" – G. Skiba, S. Raj, D. Weremko, H. Fandrejewski (IFiŻZ PAN Jabłonna);
- „Charakterystyka krajowej populacji zarodowej świń pod względem zawartości tłuszczu śródmięśniowego (IMF) w mięśniu najdłuższym grzbietu" – M. Tyra, G. Żak (IZ-PIB Balice);
- „Analiza możliwości zastosowania techniki USG do pomiaru zawartości tłuszczu śródmięśniowego u świń *in vivo*" – W. Przybylski, R. Abbe, S. Niemyjski, D. Jaworska, Elżbieta Olczak (SGGW Warszawa).

W ostatniej części obrad – sesji plakatowej, zaprezentowano łącznie 47 komunikatów. Jak już wspomniano, ogółem nadesłano 53 komunikaty, co – jak się okazało – było liczbą rekordową w naszej Sekcji w ostatnich latach. Jak co roku, ich tematyka była bardzo zróżnicowana i dotyczyła różnych aspektów hodowli oraz użytkowania świń, i można powiedzieć, że odzwierciedlała problematykę prac naukowych aktualnie prowadzonych w polskich uczelniach i instytutach badawczych. Tak więc zaprezentowano kilka komunikatów o genetycznych uwarunkowaniach użytkowości świń, w jednym analizowano masę ciała i jakość ejakulatów młodych i dojrzałych knurów rasy pbz użytkowanych w stacjach unasieniania loch, w kilku innych przedstawiono wyniki oceny produkcyjności różnych mieszańców, kolejne zaś dotyczyły oceny jakości tusz. W kilku pracach zajmowano się praktycznym żywieniem różnych grup produkcyjnych trzody chlewnej, w tym efektywności stosowania dodatków paszowych. Była też dość osobliwa praca pt. „Świnie miniaturowe jako zwierzęta towarzyszące" (D. Hager, A. Rekiel – SGGW Warszawa). W dyskusji nie ograniczano się do problematyki, której dotyczyły konkretne doniesienia naukowe. Odnoszono się również do innych badań naukowych nad zwierzętami tego gatunku, a także do ogólnego stanu chowu i hodowli świń w Polsce i zagranicą oraz do szybko zmieniających się uwarunkowań produkcyjno-ekonomicznych w tej gałęzi produkcji zwierzęcej.

W obradach Sekcji uczestniczyło 56 osób. W obecnej kadencji Zarząd Sekcji tworzą: prof. dr hab. Janusz Falkowski (przewodniczący), prof. dr hab. Wojciech Kapelański i dr hab. Arkadiusz Pietruszka – członkowie oraz dr inż. Dorota Bugnacka – sekretarz. **(Janusz Falkowski)**

SEKCJA CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT FUTERKOWYCH oraz SEKCJA CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT AMATORSKICH I DZIKICH

Podczas LXXV Zjazdu Naukowego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w Olsztynie połączone zostały obrady Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych oraz Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Amatorskich i Dzikich. Obrady Sekcji w drugim dniu Zjazdu – 8 września 2010 r., odbyły się w przestronnej i doskonale wyposażonej sali Warmińsko-Mazurskiego Centrum Konferencyjno-Szkoleniowego, znajdującej się w nowej siedzibie Zarządu Okręgowego PZŁ w Olsztynie. Spotkanie w tym miejscu było możliwe dzięki uprzejmości dr. inż. Dariusza Zalewskiego, pełniącego obowiązki Łowczego Okręgowego, a jednocześnie będącego pracownikiem Katedry Hodowli Zwierząt Futerkowych i Łowiectwa UWM w Olsztynie. Decyzja o połączeniu obrad obu Sekcji zapadła z uwagi na fakt, że funkcjonująca w ramach olsztyńskiej Uczelni, goszczącej w tym roku Zjazd Naukowy PTZ, Katedra Hodowli Zwierząt Futerkowych i Łowiectwa prowadzi badania i zajęcia dydaktyczne zarówno w zakresie hodowli zwierząt futerkowych, amatorskich, jak również łowiectwa.

W obradach uczestniczyli naukowcy z uczelni rolniczych z Krakowa, Lublina, Warszawy, Wrocławia, Siedlec, Bydgoszczy, Poznania, Olsztyna oraz z Instytutu Zootechniki PIB w Balicach, a także Stacji Badawczej – OHZ PZŁ w Czempiniu.

W imieniu gospodarzy uczestników spotkania powitał dr hab. Andrzej Gugołek, prof. UWM – kierownik KHZFiŁ UWM w Olsztynie. Następnie głos zabrała prof. dr hab. Grażyna Jeżewska-Witkowska – przewodnicząca Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych, która oficjalnie otworzyła obrady oraz powołała przewodniczących obrad – prof. dr hab. Olgę Szeleszczuk, prof. dr. hab. Mariana Brzozowskiego, prof. dr. hab. Stanisława Sochę, dr. hab. Pawła Bielańskiego, dr hab. Małgorzatę Sulik oraz dr. Mirosława Karpińskiego. Uczestnicy spotkania uczcili minutą ciszy pamięć niedawno zmarłego prof. dr. hab. Bogusława Barabasza z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

Zgłoszono łącznie 41 doniesień, z czego 21 w ramach Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych, a 20 – Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Amatorskich i Dzikich. Przedstawione badania naukowe, jak należało się spodziewać, były bardzo różnorodne zarówno pod względem gatunków zwierząt, jak i tematyki. Najwięcej doniesień dotyczyło badań nad norkami, królikami, jeleniami i szynszylami. Opisano także wyniki eksperymentów naukowych prowadzonych na lisach, jenotach, psach, jeleniowatych (daniele, sarny), kaczkach krzyżówkach, gołębiach, drobnych gryzoniach, a nawet nietoperzach. Zaprezentowane wyniki badań dotyczyły genetyki molekularnej, rozrodu, żywienia, warunków utrzymania, dobrostanu, użytkowania, pracy hodowlanej i doskonalenia populacji oraz zagadnień związanych ze stanem zdrowotnym zwierząt.

Poniżej przedstawiono krótkie relacje z wybranych doniesień zaprezentowanych podczas sesji referatowej. Tę część obrad rozpoczął Robert Kamieniarz, przedstawiciel Stacji Badawczej – OHZ PZŁ w Czempiniu oraz Katedry Łowiectwa i Ochrony Lasu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, który przedstawił doniesienie pt.„Dystanse genetyczne między subpopulacjami sarny *(Capreolus capreolus* L.*)* w Polsce" (wsp. Anna Wolc, Mirosław Lisowski, Mirosława Dabert, Bartosz Grajewski, Ryszard Steppa, Tomasz Szwaczkowski). Celem przedstawionych badań była ocena dystansów genetycznych sarny z trzech centrów hodowlanych w Polsce. Autorzy wykazali stosunkowo duże wyrównanie genetyczne badanych populacji. Ich zdaniem może to wynikać zarówno z rzeczywistej struktury genetycznej tych populacji, jak i specyfiki analizowanych *loci*.

W doniesieniu pt. „Dysplazja stawów biodrowych u psów rasy nowofunland" (Mirosław Karpiński, Małgorzata Goleman, Piotr Czyżowski, Karolina Piekarska – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Zakład Hodowli Amatorskich i Dzikich), autorzy naświetlili na przykładzie rasy nowofunland ważny problem zdrowotny – dysplazję stawów biodrowych, jaki występuje w hodowlach psów rasowych. Należy podkreślić, że problematyka ta wywołała ożywioną dyskusję wśród słuchaczy, gdyż wielu z nich okazało się kynologami amatorami.

Kolejne dwa doniesienia dotyczyły zwierząt amatorskich – szczurów i myszy hodowanych do celów laboratoryjnych i amatorskich. Autorzy – Agnieszka Bąk (Katedra Genetyki i Metod Doskonalenia Zwierząt) oraz Marcin Gorczyński (Katedra Rozrodu i Anatomii Zwierząt) z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, w swoich pracach wykonanych pod opieką prof. dr hab. Olgi Szeleszczuk, przeprowadzili pracochłonne badania polegające na porównaniu tempa wzrostu oraz odchowu młodych myszy (*Mus musculus*) i szczurów (*Rattus norvegicus*) laboratoryjnych i hodowanych amatorsko. Prace te są jedną z pierwszych prób prześledzenia wzrostu i rozwoju coraz popularniejszych w hodowlach amatorskich drobnych gryzoni.

W doniesieniu pt. „Zakażenia gronkowcem jako przyczyna zaburzeń w rozrodzie u lisów hodowlanych" autorzy – Magdalena Wawro i Jan Siemionek (Katedra Epizootiologii, Wydział Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie) w swoich badaniach wykazali, że jedną z najczęstszych przyczyn zaburzeń w rozrodzie lisów mogą być zakażenia gronkowcowe, objawiające się rodzeniem martwych lub mało żywotnych szczeniąt oraz stanami zapalnymi gruczołu mlekowego.

Interesujące wyniki badań dotyczące gołębi domowych przedstawiono w doniesieniu pt.„Analiza wystaw gołębi rasowych we Wrocławiu w latach 2005-2009" (Katarzyna Borys, Konrad Jochaniak, Edward Pawlina – Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu). Hodowla gołębi rasowych ma w Polsce wieloletnie dobre tradycje i znaczne grono miłośników. Analiza wystaw wykazała, że najpopularniejszą grupą wystawianych gołębi były gołębie lotne oraz uformowane, a najmniej liczną − turkoty. Stwierdzono także, że hodowcy wystawiali najczęściej gołębie jednej rasy, co może świadczyć o specjalizacji hodowli.

Jako ostatni wystąpił przedstawiciel gospodarzy – Janusz Strychalski, który zaprezentował referat pt. „Porównanie parametrów użytkowych wybranych ras królików" (Andrzej Gugołek, Dorota Kowalska, Paweł Janiszewski). Celem przedstawionych badań było porównanie podstawowych parametrów użytkowości rozpłodowej i mięsnej królików rasy belgijski olbrzym z typową rasą mięsną – królikami kalifornijskimi, w warunkach żywienia ekstensywnego. Podsumowując uzyskane wyniki stwierdzono, że samice królików rasy belgijski olbrzym charakteryzowały się niższymi parametrami użytkowości rozpłodowej, natomiast użytkowość rzeźna królików tej rasy wzrastała wraz z wiekiem zwierząt.

Pozostałe doniesienia zostały przedstawione w postaci plakatów oraz doniesień zamieszczonych w materiałach konferencyjnych – LXXV Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego „Nauka dla praktyki hodowlanej" (UWM w Olsztynie, 2010).

Po przerwie przeprowadzono interesującą panelową dyskusję, której moderatorem był prof. Stanisław Socha. Dyskusja dotyczyła między innymi: oceny szkód powodowanych przez dziko żyjące zwierzęta, takie jak dziki, bobry czy norki amerykańskie w siedliskach naturalnych i uprawach rolnych; ekologii i często błędnego sposobu jej pojmowania przez nasze społeczeństwo; roli łowiectwa i hodowli w racjonalnym gospodarowaniu populacjami zwierząt. **(Andrzej Gugołek)**

SEKCJA CHOWU I HODOWLI OWIEC I KÓZ

W obradach Sekcji Chowu i Hodowli Owiec i Kóz uczestniczyły 33 osoby reprezentujące prawie wszystkie krajowe ośrodki naukowe zajmujące się różną problematyką związaną z tymi gatunkami zwierząt. W materiałach zjazdowych umieszczono 42 komunikaty, z czego do prezentacji ustnej zaproponowano 12, a pozostałe omówiono skrótowo w drugiej części obrad. Tematyka poszczególnych doniesień była dość różnorodna i dotyczyła zarówno genetyki molekularnej, jak i hodowli małych przeżuwaczy, ich rozrodu, użytkowości mięsnej, mlecznej i wełnistej, a także dobrostanu i zdrowia. Duża liczba prac wykonywana była wspólnie z różnymi ośrodkami naukowymi w kraju i zagranicą, w ramach prowadzonych przez różne jednostki (Wrocław, Lublin, Poznań, Warszawa) projektów badawczych.

W pierwszej części obrad po powitaniu uczestników przez Przewodniczącą Sekcji, obradom przewodniczyli prof. dr hab. Jędrzej Krupiński i prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki.

Pierwsze doniesienie, przedstawione przez Piotra Krzyścina (Instytut Zootechniki w Krakowie), dotyczyło określenia absorpcji i katabolizmu siarowych przeciwciał klasy M u jagniąt od urodzenia do dwóch miesięcy życia przy wykorzystaniu antygenowego znacznika IghmA2. Na podstawie wyników badań stwierdzono, że marker ten może być pomocny w ocenie kształtowania się nabytej odporności w organizmie rozwijających się jagniąt. Już po 24 godzinach po wypiciu siary absorbowane IgM zabezpieczają na krótki czas oseski, jednakże stosunkowo szybko ulegają rozpadowi i eliminacji z krwiobiegu. Natomiast synteza własnych immunoglobulin M rozpoczyna się dopiero w 2. i 3. tygodniu życia jagniąt. Może to prowadzić do przedłużonych fizjologicznych niedoborów przeciwciał klasy M, co sprzyja zwiększonej podatności na różnego rodzaju infekcje w pierwszym tygodniu odchowu jagniąt.

Doniesienie Ewy Wiśniewskiej i Sławomira Mroczkowskiego (UTP w Bydgoszczy) dotyczyło detekcji polimorfizmu kodonów 136, 154 i 171 PRNP w wybranych stadach owiec rasy merynos polski, czarnogłówka i polska owca górska. W badanych grupach owiec stwierdzono obecność tylko 2 (ARR i ARQ) spośród 5 najczęściej występujących alleli genu białka prionowego. Frekwencja alleli i genotypów PrP była zależna od rasy. Najwyższą frekwencją genotypu ARR/ARR, warunkującego najniższą podatność owiec na trzęsawkę charakteryzowały się owce rasy czarnogłówka. Z przeprowadzonych badań wynika, że ze względu na wysoką częstotliwość alleli ARR (od 50% u polskiej owcy górskiej do 81,77% u czarnogłówki), we wszystkich objętych badaniem rasach owiec na drodze odpowiedniej selekcji możliwe jest uzyskanie owiec homozygotycznych pod względem allelu ARR – czyli odpornego na scrapie. Wyniki podobnych badań przedstawili Roman Niżnikowski i wsp. (SGGW w Warszawie). Dotyczyły one oddziaływania genotypów trzęsawki na cechy rozrodu matek i masę ciała jagniąt owcy żelaźnieńskiej i wrzosówki. Zidentyfikowane genotypy wszystkich zwierząt autorzy zaliczyli do 4 klas podatności na trzęsawkę. Po przeprowadzeniu odpowiedniej analizy statystycznej, generalnie wykazano brak wpływu klas odporności trzęsawki na cechy rozrodu owiec obu ras. W przypadku wrzosówek stwierdzono jedynie istotność w interakcji: klasa odporności x typ urodzenia jagniąt. Wykazano, że przyrosty masy ciała jagniąt pomiędzy 28. a 100. oraz 56. a 100. dniem życia wskazują na najlepszy poziom tej cechy u jagniąt pochodzących z urodzeń bliźniaczych przynależnych do klasy odporności ARR/ARR.

Z kolei Jolanta Pękala (Politechnika Wrocławska) wspólnie z pracownikami UP we Wrocławiu przedstawili badania dotyczące zawartości L-karnityny oraz jej estrów w surowym mleku krów, kóz i owiec. Stężenie L-karnityny, po uprzednim przygotowaniu próbek mleka, oznaczono metodą spektrofotometryczną opartą na sprzężonym układzie dwóch reakcji: enzymatycznej i chemicznej. Wykazano, że zawartość L-karnityny w 100 ml mleka krowiego wynosiła od 9,05 do 11,82 μmol, koziego − od 27,78 do 43,24, natomiast w mleku owczym jej zawartość była najwyższa i kształtowała się w granicach od 63,05 do 70,8 μmol. W tych samych próbach poddanych 4-tygodniowemu mrożeniu w temperaturze −18°C zawartość L-karnityny spadła o 25%. Z badań tych wynika, że L-karnityna zawarta w mleku owczym, której niedobory prowadzą u ludzi do schorzeń układu sercowo-naczyniowego stanowić powinna niezbędny składnik pełnowartościowej diety.

W następnym doniesieniu Dariusz Piwczyński i Sławomir Mroczkowski (UTP w Bydgoszczy) przedstawili analizę czasu przeżycia jagniąt rasy merynos polski od urodzenia do 56. dnia życia. Stosując technikę limitu iloczynowego Kaplana-Meiera oszacowali, że w badanej populacji jagniąt (1633 szt.) do wieku

56 dni nie dożyły 223 sztuki. Stwierdzili, że okresem, który wymagał szczególnej uwagi w stosunku do nowo narodzonych jagniąt jest okres pierwszych 7 dni życia. Autorzy obliczyli, że prawdopodobieństwo przeżycia do wieku 56 dni jagniąt jedynaków wynosi 0,915, podczas gdy szansa przeżycia bliźniąt wynosi 0,825.

Maciej Murawski i Anna Kosiek (UR w Krakowie), wspólnie z pracownikami Instytutu Biologii Zwierząt Ukraińskiej Akademii Nauk Rolniczych we Lwowie, przedstawili badania dotyczące oceny płodności owiec unasienianych laparoskopowo nasieniem mrożonym metodą jedno- lub dwustopniową. Badania wykonano na 100 owcach rasy górskiej karpackiej, które podzielono na 2 grupy. W grupach zastosowano te same warunki synchronizacji z tym, że w pierwszej grupie owce inseminowano nasieniem mrożonym w rozrzedzalniku trisowym Triladyl metodą jednostopniową, a w drugiej − nasieniem mrożonym w roztworze mlekowo-żółtkowo-fruktozowym metodą dwustopniową. Stwierdzono, że w pierwszej grupie wykociło się 70% owiec, natomiast w drugiej − 84%. Uzyskane wyniki wskazują na lepszą przydatność do laparoskopowej inseminacji owiec dwustopniowej metody mrożenia nasienia w rozrzedzalniku mlekowo-żółtkowo-fruktozowym niż metody jednostopniowej w rozrzedzalniku Triladyl.

Interesujące badania przedstawili Anna Jarzynowska i Tadeusz Pakulski (IZ-ZD Kołuda Wielka), które dotyczyły oceny wpływu mieszania mleka owczego z krowim na skład chemiczny surowca serowarskiego oraz kształtowanie się parametrów technologicznych. Wykonano 5 serii doświadczalnych produkcji masy serowej, oznaczając skład chemiczny mleka krowiego, owczego oraz różny ich udział w masie serowej. Uzyskane wyniki wskazują, że dodawanie mleka krowiego do owczego w ilości 40 i 59% spowodowało obniżenie w mieszaninie serowarskiej koncentracji suchej masy, białka i tłuszczu oraz zmniejszyło uzysk świeżej masy serowej proporcjonalnie do udziału mleka krowiego w mieszaninie, wpłynęło też na wydłużenie czasu ścinania mleka i pogorszyło jakość skrzepu serowego.

Z kolei Piotr Ślósarz i wsp. (UP w Poznaniu) przedstawili ultrasonograficzną diagnostykę zmian morfologicznych strzyków kóz, spowodowanych dojem mechanicznym. Bezpośrednio po doju zaobserwowano wyraźne pogrubienie (opuchliznę) ścian strzyka (o ok. 40%) oraz zwiększoną długość kanału strzykowego (o ok. 18%) w stosunku do stanu wyjściowego. Dój mechaniczny kóz mniej wyraźnie wpłynął na średnicę kanału strzykowego. W każdej serii doświadczeń wyniki były powtarzalne, co sugeruje przydatność metody USG do monitorowania morfologii gruczołu mlekowego kóz.

Następne dwie prace dotyczyły żywienia owiec i jego wpływu na cechy użytkowe jagniąt. W dwóch kolejnych doświadczeniach Krzysztof Patkowski i wsp. (UP w Lublinie) udowodnili, że suplementowanie preparatem białkowo-ksantofilowym (PX) diety matek w okresie piątego miesiąca ciąży i w czasie laktacji (w ilości 60 g/szt./dzień) wpływa korzystnie na rozwój i wzrost jagniąt w czasie pierwszych 100 dni ich życia. W innym doświadczeniu, wykonanym w czasie tuczu jagniąt, zaobserwowano, że mieszanka treściwa wzbogacona dodatkiem PX w ilości 1,5% poprawia jakość tusz i korzystnie wpływa na skład tkankowy. Natomiast 3% udział PX w paszy poprawił stopień umięśnienia jagniąt przy jednoczesnym wzroście otłuszczenia tusz.

Podobne badania przedstawili Stanisław Milewski i wsp. (UWM w Olsztynie), którzy wykazali, że w efekcie suplementacji diety jagniąt (w okresie 100 dni ich odchowu) preparatem drożdży piwowarskich *Saccharomyces cerevisiae* (w ilości 50 g/kg mieszanki) zmieniła się jakość ich mięsa. Nastąpił wzrost zawartości tłuszczu śródmięśniowego, wystąpiły korzystne zmiany w zawartości kwasów tłuszczowych przy równoczesnym pociemnieniu mięsa i poprawie jego wodochłonności. Zanotowano również korzystny wpływ drożdży na status zdrowotny jagniąt.

Ciekawe badania zaprezentowali Piotr Ślósarz i wsp. (UP w Poznaniu). Dotyczyły one przydatności i wypracowania założeń metodycznych pozyskiwania trójwymiarowych obrazów tusz jagniąt do oceny ich budowy i umięśnienia. Wizualizację tusz jagnięcych przeprowadzono za pomocą skanera laserowego FARO-LS 880, pracującego w systemie Light Detection and Ranging. Wykonane przez Autorów badania miały charakter metodyczny, a zebrane wyniki pozwoliły na przygotowanie założeń dotyczących ustawienia skanera na linii ubojowej w warunkach ograniczonej przestrzeni, czasu pracy oraz niestabilności warunków oświetlenia.

Autorzy ostatniego doniesienia − Elżbieta Horoszewicz i wsp. (AP w Siedlcach), zapoznali uczestników obrad z grupą wybranych przeżuwaczy produkujących włókno wełniane (m.in. lamy, wikunie, kozy kameruńskie, owce grzywiaste, wielbłądy), utrzymywanych w Warszawskim Ogrodzie Zoologicznym. W wyniku przeprowadzonej analizy wiekowej ww. zwierząt, ich rozwoju, a także właściwości włókna wełnianego Autorzy stwierdzili, że chów tych zwierząt prowadzony jest na wysokim poziomie, o czym świadczy nie tylko liczba rodzących się zwierząt, ale także wysoki współczynnik ich przeżywalności.

W drugiej części obradom przewodniczyli profesorowie Roman Niżnikowski i Stanisław Milewski. Problematykę komunikatów, które nie były prezentowane przez Autorów w pierwszej części obrad szczegółowo omówiła dr hab. Anna Szymanowska. Z uwagi na szeroką problematykę nadesłanych doniesień, dla pełniejszego zobrazowania prowadzonych przez różne jednostki badań, wyodrębniła kilka grup tematycznych: genetyka, chów i hodowla owiec i kóz, żywienie, cechy użytkowe, jakość surowców i produktów, dobrostan i zdrowie owiec. Omawiając poszczególne badania dr hab. A. Szymanowska zwróciła uwagę głównie na cel, materiał i metodykę oraz wartość uzyskanych wyników, a także ich przydatność dla praktyki hodowlanej. Stwierdziła, że wśród zaprezentowanych prac są doniesienia słabiej i lepiej przygotowane, oparte przeważnie na dwuletnich eksperymentach. Najwięcej doniesień dotyczyło genetyki i szeroko pojętej hodowli owiec, a także jakości uzyskiwanych surowców (mięsa, mleka) oraz produktów (sera). Najwięcej doniesień przesłanych było z Zakładu Doświadczalnego Instytutu

Zootechniki Kołuda Wielka, z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy oraz z Uniwersytetów Przyrodniczych w Lublinie i Wrocławiu. Dr hab. Anna Szymanowska podkreśliła, że większość badań realizowanych było zespołowo przez różne ośrodki naukowe w kraju i zagranicą.

Na koniec tej sesji prof. Roman Niżnikowski i prof. Bronisław Borys przedstawili najważniejsze zagadnienia owczarskie omawiane na 74 Zjeździe Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP), który odbył się w sierpniu br. w Heraklionie na Krecie.

Przeprowadzona szeroka dyskusja wykazała, że wszystkie prezentowane podczas obrad badania spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników Sekcji. Obok pytań merytorycznych kierowanych do Autorów prezentowanych badań, uczestnicy spotkania podkreślali, że tematyka badań z roku na rok ulega rozszerzeniu i staje się bardziej oryginalna. Uczestniczący w obradach Senior polskiego owczarstwa prof. dr hab. dr *h.c.* Janusz Załuska, po wysłuchaniu prezentowanych doniesień i dyskusji, również zwrócił uwagę na rozwój badań biologicznych prowadzonych na małych przeżuwaczach, na ich interdyscyplinarność i zespołowość. Obecność Profesora na obradach Sekcji, jego zaangażowanie w problematykę owczarską może być wzorem do naśladowania.

Obrady podsumowała Przewodnicząca Sekcji, dziękując wszystkim uczestnikom za udział w spotkaniu, szczególnie ciepłe słowa kierując do Kolegów z Katedry Hodowli Owiec i Kóz w Olsztynie, którzy przyczynili się do tego, że obrady przebiegały w miłej i sympatycznej atmosferze. **(Czesława Lipecka)**

SEKCJA CHOWU I HODOWLI KONI

Na tegoroczne obrady Sekcji Chowu i Hodowli Koni zgłoszono rekordową liczbę doniesień naukowych, aż 46. W obradach uczestniczyły 43 osoby, wśród nich przedstawiciele ośrodków naukowych z Lublina, Wrocławia, Krakowa, Poznania, Warszawy, Olsztyna oraz Republiki Czeskiej, a także zaproszeni goście − dyrektor Polskiego Związku Hodowców Koni Andrzej Stasiowski oraz prof. Janusz Załuska.

Zebranych powitał dr hab. Zbigniew Jaworski, prof. UWM − kierownik Katedry Hodowli Koni i Jeździectwa UWM w Olsztynie, a także dr hab. Dorota Lewczuk, przewodnicząca Sekcji. Profesor Jaworski przedstawił skład osobowy Katedry oraz, w formie prezentacji multimedialnej, zakres prowadzonych badań naukowych oraz współpracy naukowej i gospodarczej.

Andrzej Stasiowski (PZHK), w swoim wystąpieniu pt. „Hodowla koni w Polsce", przedstawił aktualny stan i perspektywy hodowli wszystkich ras koni w Polsce (wielkopolskiej, małopolskiej, polskiego konia szlachetnego półkrwi, śląskiej, koników polskich i hucułów oraz zimnokrwistych). Po referacie rozgorzała dyskusja na temat programów ochrony koni. Wyrażano opinie, że nie da się pogodzić hodowli zachowawczej z hodowlą w rasach koni półkrwi, ale także rozgoryczenie części hodowców z powodu mniejszego zaangażowania PZHK w programy ochrony koni półkrwi. Dyrektor Stasiowski zaznaczył, że programy ochrony dotyczą części populacji koni półkrwi i prowadzone są przy zachowaniu ogólnych zasad programów hodowlanych. Profesor Geringer przedstawił wniosek, by programy hodowlane opracowywane dla koni nie zmieniały się zbyt często, najwyżej co 5 lat. Wniosek ten znalazł pełne zrozumienie dyrektora PZHK, który podkreślił, że programy jako takie nie podlegają częstszym zmianom.

Kolejny referat, zatytułowany „Program ochrony zasobów genetycznych koni w typie sztumskim i sokólskim", wygłosiła dr Grażyna Polak. Autorka przedstawiła główne założenia ustawodawstwa polskiego i europejskiego dotyczącego ras chronionych oraz podstawowe informacje dotyczące polskich chronionych ras zimnokrwistych, w tym identyfikacji na podstawie markerów genetycznych. Po wysłuchaniu referatu dr Nowicka-Posłuszna zadała pytanie: czy prowadzone badania genetyczne dotyczą tylko identyfikacji, czy również różnic między rasami? Prelegentka wyjaśniła, iż głównie dotyczą identyfikacji koni, ale również prowadzone są badania w zakresie różnic genetycznych.

W następnej kolejności przedstawiono doniesienia dotyczące zagadnień genetycznych i programów hodowlanych. W pierwszym, autorstwa Marty Bohaczyk i Sławomira Mroczkowskiego pt. „Analiza polimorfizmu genów GH, PKM2 i CSN3 w populacji polskich koni zimnokrwistych", przeprowadzona analiza locus GH/AluI wykazała obecność tylko jednego genotypu AA w populacji polskich koni zimnokrwistych. Pozostałe analizowane loci – PKM2/ApoI oraz CSN3/PstI okazały się polimorficzne. W badanej populacji zidentyfikowano genotypy GG i GA kinazy pirogronianowej oraz AA i AG κ-kazeiny.

Kolejną prelegentką była Adriana Świstowska, która przedstawiła „Charakterystykę umaszczenia wybranych polskich ras koni półkrwi w świetle aktualnej wiedzy genetycznej". Autorka zaproponowała wprowadzenie zmian w obecnej klasyfikacji umaszczenia, uwzględniających dodatkowe maści, takie jak np. czerwonobułana czy jelenia, co pozwoliłoby na uniknięcie niektórych błędów pojawiających się w opisie identyfikacyjnym koni. Stwierdzono, że błędy te dotyczyły 0,4% koni zapisanych do ostatnich ksiąg koni półkrwi.

Następnie głos zabrał Adam Bruski, referując opracowanie pt. „Wpływ importowanych ogierów na kształtowanie się polskich koni zimnokrwistych", dotyczące użycia koni pochodzenia zagranicznego w rasach polskich oraz dylematów hodowców związanych z użyciem ogierów pochodzących po takim przodku w hodowli klaczy zgłaszanych od 2008 r. do „Programu ochrony zasobów genetycznych koni zimnokrwistych w typie sztumskim".

Kolejne doniesienie, dotyczące hodowli zachowawczej koni małych pt. „Analiza cech fenotypowych koników polskich uczestniczących w programie ochrony zasobów genetycznych", wygłosiła Katarzyna Balińska. Z przedstawionych wyników badań wynika, iż ocena typu rasowego koników, określonego na podstawie wymiarów biometrycznych i indeksów, wskazuje, że od chwili wprowadzenia programu nie uległ on zasadniczym zmianom. Struktura umaszczenia badanej populacji koników polskich świadczy o dużym ujednoliceniu pod względem tej ce-

chy. Jednak nadal występują koniki o innym umaszczeniu niż myszate oraz osobniki z niewielkimi odmianami (najczęściej na głowie).

„Analizę morfologiczną koni huculskich żyjących w odmiennych warunkach środowiska" zaprezentowała Paulina Peckiel. Celem pracy było porównanie podstawowych wymiarów morfologicznych koni huculskich hodowanych w warunkach górskich i nizinnych. Cel badań wydaje się bardzo istotny w świetle wielu dyskusji na ten temat. Badania mają charakter wstępny i nadal zbierany jest materiał.

Anna Nowicka-Posłuszna przedstawiła „Wstępną ocenę programu ochrony zasobów genetycznych koni rasy wielkopolskiej". Wyniki pracy autorów doniesienia należy traktować jako wstępne, niestety część klaczy zostaje z programu wycofana z różnych powodów, np. padnięcie, sprzedaż, brak potwierdzenia dalszego uczestnictwa w programie ze strony hodowcy. Autorzy wyrazili nadzieję, że poprzez realizację programu zostaną zachowane najcenniejsze linie żeńskie i genotypowo cenne ogiery w hodowli koni rasy wielkopolskiej.

W następnym panelu tematycznym zostały zreferowane prace dotyczące prób dzielności koni. Alicja Borowska przedstawiła wyniki badań poziomu inbredu w populacji ogierów półkrwi poddawanych próbom dzielności. Generalnie, stwierdzony w badaniach poziom inbredu ogierów półkrwi przyjmuje stosunkowo niskie wartości, co świadczy z jednej strony o efektywności doboru par do kojarzeń, a z drugiej − o znacznym udziale osobników z innych populacji w rodowodach ocenianych koni. Ta sama autorka zreferowała badania nad zastosowaniem metody entropii w ocenie zależności między cechami użytkowymi ogierów półkrwi. Badania te przedstawiają inny sposób podejścia do wyników oceny prób dzielności, zakładając, że rozkład tych cech nie jest normalny. Takie podejście do wyników prób użytkowości koni jest nowatorskie. Grupa robocza Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP) „Interstallion", zajmująca się opracowywaniem wyników prób w celu ich wykorzystania w hodowli, stoi na stanowisku, że cechy oceniane na próbach dzielności mają charakter cech o rozkładzie normalnym. Także w większości prac zakłada się istnienie rozkładu zbliżonego do normalnego.

„Zastosowanie wybranych wskaźników diagnostycznych do oceny wydolności ogierów w próbach dzielności" przedstawiła Ewa Szarska. Autorka dowodzi, że dla koni zdających próbę pod siodłem, kwas mlekowy jest wskaźnikiem pozwalającym na szybką ocenę stopnia wytrenowania konia i jego adaptacji do obciążeń treningowych. Stopień zmęczenia koni na próbach o mniejszej intensyfikacji wysiłku, np. koni śląskich, można określać na podstawie wielkości odwodnienia, opierając się na takich parametrach jak: wartość hematokrytu, OB15' oraz stężenie białka całkowitego. Doniesienie było bardzo interesujące i obiecujące. Prowadzenie szerszych badań tego typu umożliwiłoby analizę jakości treningu koni oraz określenie podłoża genetycznego wydolności fizjologicznej, co jest niezbędnym elementem przy dyskusji o wprowadzeniu cechy do systemu selekcji.

Kolejny panel dyskusyjny obejmował tematykę z zakresu użytkowania koni i biomechaniki ruchu. Rozpoczął Michał Pluta, przedstawiając „Zmiany tętna u koników polskich podczas bronowania na terenie gospodarstwa Florianka w Roztoczańskim Parku Narodowym". Kolejne doniesienia dotyczyły biomechaniki ruchu. Pierwsze, zaprezentowane przez Ryszarda Kolstrunga, analizowało „Podstawienie kończyn tylnych przy odskoku w zależności od typu i wielkości przeszkody". Autorzy badań stwierdzili, że podstawienie kończyn tylnych jest większe przy odskoku przed przeszkodami typu okser niż na stacjonatach oraz wzrasta wraz ze wzrostem wysokości przeszkody. Następne doniesienie pt. „Judging of young horses jumping ability", przedstawione przez prof. M. Maršálek, dotyczyło obiektywizacji ocen skokowych w Czechach. Autorzy zaproponowali bardzo ciekawe parametry skokowe, z których aż cztery pomiary dotyczyły kątów baskilu, natomiast sześć – kątów pracy kończyn oraz jeden – określenia położenia wyprostowania kończyn tylnych. Dyskusja dotyczyła głównie rozkładu badanych cech, ponieważ nie wszystkie miały charakter rozkładu normalnego. Czechy są kolejnym krajem, po Holandii, Francji, Polsce i Węgrzech, w których rozwija się obiektywne systemy oceny biomechaniki ruchu koni. Oprócz komputerowej analizy obrazu skoków i nowych cech oceny, autorka krótko omówiła hodowlę koni w Czechach. Liczba koni po II wojnie sięgała 521 tys., zmniejszała się do roku 1995, w którym osiągnęła najniższy stan 18 tys. Obecnie pogłowie koni wynosi 70 tys., w tym: 38% czeska półkrew, 16% pełna krew angielska, 12% konie zimnokrwiste, 3% słowacka półkrew, 3% konie huculskie, 4% kłusaki, 3% konie kladrubskie oraz 21% innych.

Interesujące doniesienie w sesji „Zachowanie koni, etologia" przedstawiła Aleksandra Górecka-Bruzda, której badania nt. „Idealny koń wierzchowy: preferencje kobiet i mężczyzn" wykazały różnice pomiędzy kobietami i mężczyznami w wymaganiach, co do poszczególnych cech użytkowych koni wierzchowych. Ponieważ większość jeźdźców stanowią kobiety, które zdecydowanie nie chcą niezależnych koni, wnioskiem z prezentowanych badań jest wskazanie hodowcom i trenerom koni, jak istotna dla większości osób uprawiających jeździectwo jest kontrola nad zachowaniem się konia. Temat wydaje się bardzo interesujący, a porównanie preferencji wymagań jeźdźców sportowych i rekreacyjnych oraz profesjonalnych i nieprofesjonalnych pozwoliłoby na całościowe spojrzenie na zapotrzebowanie rynku końskiego.

Doniesienie pt. „Optymalizacja czasu pracy z koniem przy szkoleniu habituacyjnym" przedstawiła Magdalena Łuczyńska. Na podstawie wyników uzyskanych w doświadczeniu stwierdzono, że czas prowadzonego treningu w istotny sposób wpływa na proces przywykania koni do nowych przedmiotów. Stwierdzono, że lepsze wyniki w procesie habituacji uzyskuje się pracą codzienną i długookresową. Nie znalazło natomiast uzasadnienia dłuższe szkolenie koni w ciągu jednego dnia.

W ostatnim panelu tematycznym „Zdrowie i żywienie" pierwsze doniesienie, wygłoszone przez Sławomira Kornasia, dotyczyło „Pasożytów żołądkowo-jelitowych koni w badaniach sek-

cyjnych". W przeprowadzonych badaniach wykazano u koni z Polski południowej tylko jeden gatunek tasiemca (*Anoplocephala perfoliata*) i jeden gatunek gza (*Gasterophilus intestinalis*). Nie potwierdzono natomiast obecności, notowanych wcześniej przez innych autorów w Polsce: tasiemca (*Anoplocephala magna*) oraz innych gatunków gzów, jak: *Gasterophilus nasalis, G. haemorrhoidalis* i *G. pecorum*. Podobną tematykę prezentowało doniesienie Eweliny Jagły, Justyny Śpiewak, Henryka Geringera pt. „Poziom zarażenia i skład gatunkowy pasożytów jelitowych koników polskich z terenu Wielkopolski".

W kolejnym, autorstwa Justyny Śpiewak i Radomira Henklewskiego, pt. „Mięsień międzykostny środkowy − urazowość w aspekcie dyscyplin jeździeckich", podsumowując wyniki badań autorzy stwierdzili, iż miejsce uszkodzenia mięśnia międzykostnego związane jest z rodzajem użytkowania konia.

Kolejną prelegentką była Adriana Świstowska, która przedstawiła wyniki badań nad „Zmianami zawartości związków chloroorganicznych we krwi klaczy i źrebiąt zachodzące na przestrzeni roku". Przeprowadzone badania wykazały, że poziom skażenia krwi koni przez związki chloroorganiczne ulega zmianom nawet w stosunkowo krótkim okresie, jakim jest jeden rok. Zmiany te u dorosłych koni kształtują się inaczej niż u ich rozwijającego się potomstwa. Na poziom tych ksenobiotyków we krwi źrebiąt znaczny wpływ mogą mieć intensywne przemiany zachodzące w młodym organizmie oraz zmiana sposobu żywienia. W związku z tym, do obserwacji tendencji wynikających ze skażenia środowiska powinny być wykorzystywane zwierzęta dorosłe.

Prezentację doniesień zakończyła Agnieszka Kwiatkowska-Stenzel, która wygłosiła doniesienie pt. „Porównanie warunków mikroklimatycznych w stajni boksowej i biegalni". Wyniki badań wskazywały, że warunki mikroklimatyczne w obu obiektach nie były zadowalające, aczkolwiek stwierdzono, że stajnia boksowa charakteryzowała się korzystniejszym mikroklimatem w porównaniu do biegalni. Pomimo gorszych warunków mikroklimatycznych w biegalni, konie w niej utrzymywane, mające możliwość nieograniczonego kontaktu między sobą oraz swobodnego ruchu na większej powierzchni, miały większą szansę na przejawianie naturalnego behawioru. Fakt ten mógł w pewnym stopniu rekompensować obniżony dobrostan spowodowany niewłaściwymi warunkami mikroklimatycznymi.

Następna sesja dotyczyła wystąpień plakatowych. Autorzy mieli możliwość kilkuminutowej prezentacji przedstawionych w formie posterów prac, na bieżąco udzielali odpowiedzi na zadawane pytania. Taka forma prezentacji spowodowała, że wszyscy uczestnicy mieli możliwość zaprezentowania swoich doniesień i jednocześnie zadawania pytań autorom, co nie zawsze jest możliwe przy braku ustnej prezentacji posterów. Pojedyncze wystąpienia dały także możliwość swobodniejszej wymiany poglądów w mniejszych grupach.

Na zakończenie obrad rozgorzała dyskusja na tematy związane z problemami przy zgłaszaniu grantów naukowych i uzyskiwaniem środków finansowych na badania „końskie". Prof. Geringer poruszył kwestię diametralnie różnych ocen tych samych wniosków, a dr Nowicka-Posłuszna − trudności w uzyskiwaniu pozytywnych recenzji dla wniosków dotyczących spraw poprawy cech hodowlanych. Dyskutowano propozycję, by Zarząd Główny PTZ wystąpił z apelem mającym spowodować, że wnioski dotyczące prac stosowanych będą w większym stopniu kwalifikowane do finansowania przez Ministerstwo. Uznano jednak, że jest to element, który powinien być poruszany w ramach zapowiadanych na forum ogólnym PTZ dyskusji nauka-praktyka, także w zakresie oceny jednostek naukowych. Na zakończenie obrad głos zabrał prof. Kolstrung, który wyraził zadowolenie z ilości prezentowanych prac naukowych, a także z liczby uczestniczących w obradach młodych naukowców z wielu ośrodków naukowych. Obrady sesji zostały zamknięte przez przewodniczącą Sekcji, która podziękowała zebranym za uczestnictwo w Zjeździe i przygotowanie tak wielu prac. Na zakończenie gospodarze spotkania oprowadzili wszystkich obecnych po ośrodku jeździeckim, zapoznając ich z obiektem i posiadanymi końmi. (**Dorota Lewczuk, Janusz Wejer)**

XXII MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM DROBIARSKIE PO WPSA

W dniach 6-8 września 2010 r. odbyło się w Olsztynie XXII Międzynarodowe Sympozjum Drobiarskie Polskiego Oddziału Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej (PO WPSA). Sympozjum połączone było z uroczystościami 60-lecia Katedry Drobiarstwa Wydziału Bioinżynierii Zwierząt oraz LXXV Zjazdem Naukowym Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego.

Organizatorem i gospodarzem Sympozjum PO WPSA była Katedra Drobiarstwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, pod przewodnictwem prof. dr. hab. Jana Jankowskiego. W myśl hasła przewodniego „nauka praktyce drobiarskiej – praktyka drobiarska nauce", w sympozjum uczestniczyły 192 osoby z różnych uczelni i ośrodków naukowych, a także firm i przedsiębiorstw prywatnych związanych z branżą drobiarską, w tym 17 gości zagranicznych z Belgii, Białorusi, Francji, Hiszpanii, Holandii, Izraela, Litwy, Niemiec i Szwajcarii. Uroczystego otwarcia Sympozjum dokonali: przewodniczący Komitetu Organizacyjnego i zarazem kierownik Katedry Drobiarstwa – prof. dr hab. Jan Jankowski oraz Prezydent PO WPSA – prof. dr hab. Andrzej Rutkowski. Ciepłe i serdeczne słowa skierowały również do uczestników Prorektor ds. studenckich – prof. dr hab. Jadwiga Wyszkowska oraz Prodziekan ds. nauki Wydziału Bioinżynierii Zwierząt – prof. dr hab. Urszula Czarnik, życząc owocnych obrad i miłej atmosfery w czasie Sympozjum.

Pierwszym punktem obrad były laudacje oraz nadanie tytułu i odznaki Honorowego Członka Polskiego Oddziału WPSA. Wyróżnienie to, z rąk Prezydenta PO WPSA, odebrali: Prof. dr hab. Dorota Jamroz z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu; prof. dr hab. Heinz Jeroch z Martin-Luther-University Halle-Wittenberg, Niemcy; prof. dr hab. Stefania Smulikowska z Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego PAN w Jabłonnej oraz dr Alicja Wójcik z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

W ramach sympozjum odbyła się jedna sesja plenarna, na której bardzo ciekawe referaty wygłosili prof. M. Rodehutscord nt. „Możliwości poprawy metod oceny strawności aminokwasów" oraz prof. T. Veldkamp pt. „Schorzenia FPD u indyków" oraz cztery sesje tematyczne: Biologiczne podstawy produkcji drobiarskiej; Użytkowanie, środowisko i profilaktyka weterynaryjna; Żywienie drobiu oraz Jakość produktów drobiarskich. Sesje plakatowe, w ramach wyodrębnionych sesji tematycznych, poprzedzone były referatem plenarnym omawiającym aktualne zagadnienia i problemy dotyczące reprodukcji ptaków – „Rola receptorów siatkówki w reprodukcji ptaków", „Technologia *in ovo* – nowe możliwości" oraz profilaktyki weterynaryjnej – „Aktualne problemy w patologii indyków". Interesującą tematykę poruszano w prezentacjach przedstawicieli różnych firm paszowych i farmaceutycznych (11 prezentacji), dotyczącą zarówno możliwości poprawy wskaźników wylęgowości piskląt, warunków środowiskowych w chowie drobiu, jak i zastosowania dodatków poprawiających wykorzystanie paszy. Zwraca uwagę wzrastająca niechęć uczestników do prezentacji wyników badań w formie doniesień ustnych, zdecydowaną większość prac przedstawiono w sesjach plakatowych (85 plakatów).

W pierwszym dniu Sympozjum odbył się, zgodnie z wieloletnią tradycją PO WPSA, konkurs im. Jerzego Będkowskiego dla młodych adeptów nauki. O nagrodę walczyły cztery osoby, a zwycięzcą został mgr inż. Maciej Bochenek z Katedry Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, który zaprezentował pracę pt. „Wpływ wybranych genotypów ziarna pszenicy na parametry produkcyjne kurcząt rzeźnych".

Bardzo ciekawy i optymistyczny referat nt. „Uwarunkowań rozwoju drobiarstwa w Polsce i na świecie" przedstawił prof. dr hab. Jan Jankowski na wspólnej sesji PO WPSA i PTZ, pozwalający z nadzieją patrzeć na rozwój i dalsze losy rodzimej produkcji drobiarskiej.

Organizatorzy zadbali nie tylko o poziom merytoryczny Sympozjum, ale również o jego miłą atmosferę i rozrywki sensoryczno-duchowe. Na zakończenie pierwszego dnia obrad, w hotelu Park, wspólnie z gośćmi świętującymi 60-lecie Katedry Drobiarstwa zorganizowano kolację, uświetnioną występem studenckiego zespołu folklorystycznego. Wieczorem następnego dnia uczestnicy XXII Sympozjum PO WPSA i LXXV Zjazdu PTZ, przy starych i nowych rytmach, bawili się na uroczystej kolacji zorganizowanej w pięknych i przestronnych pomieszczeniach biblioteki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Uczestnicy Sympozjum mieli również okazję zwiedzić Stację Doświadczalną Katedry Drobiarstwa w Bałdach, a w ramach wycieczki posesyjnej wyjechać do Kaliningradu.

Dziękując organizatorom za poniesiony trud rozstajemy się do kolejnego XXIII Sympozjum, które odbędzie się w 2011 roku w Poznaniu. **(Ewa Łukaszewicz)**

Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w kadencji 2007-2010

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Zarząd Główny PTZ w kadencji 2007-2010 tworzyły następujące osoby:

● prezydium: prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk – prezes, prof. dr hab. Roman Niżnikowski – wiceprezes, prof. dr hab. Bronisław Borys – wiceprezes, dr hab. Jolanta Oprządek – skarbnik, prof. dr hab. Henryk Grodzki – zastępca skarbnika, prof. dr hab. Stanisław Kondracki – sekretarz;

● członkowie: prof. dr hab. Zygmunt Reklewski, prof. dr hab. Tomasz Gruszecki, prof. dr hab. Edward Pawlina, prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła;

● zastępcy członków: prof. dr hab. Anna Sawa, prof. dr hab. Danuta Borkowska;

● przewodniczący Kół: prof. dr hab. Sławomir Mroczkowski (Bydgoszcz), prof. dr hab. Jan Szarek (Kraków), prof. dr hab. Maria Osek (Siedlce), prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski (Poznań), prof. dr hab. Anna Rekiel (Warszawa), prof. dr hab. Zbigniew Jaworski (Olsztyn), dr hab. Zofia Tarasewicz (Szczecin), dr hab. Anna Szymanowska (Lublin), dr hab. Wacław Łuczak (Wrocław).

Komisja Rewizyjna działała w składzie: prof. dr hab. Czesława Lipecka − przewodnicząca, prof. dr hab. Henryk Geringer − zastępca przewodniczącej, dr Grzegorz Żak − sekretarz, prof. dr hab. Zbigniew Dorynek i prof. dr hab. Piotr Guliński − członkowie. Sąd Koleżeński: prof. dr hab. Tadeusz Szulc − przewodniczący, prof. dr hab. Maria Dymnicka, prof. dr hab. Sławomir Mroczkowski i prof. dr hab. Barbara Reklewska − członkowie.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 14 zebrań Prezydium i 12 zebrań Zarządu Głównego.

Ważniejsze działania organizacyjne Zarządu Głównego:

● Powołanie dwóch nowych Sekcji: Chowu i Hodowli Zwierząt Amatorskich i Dzikich (2007 r.) i Praktyki Hodowlanej (2009 r.)

● Wystąpienie z inicjatywą organizacji corocznego Konkursu na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauk zootechnicznych (2008 r.)

● Wprowadzenie „Przeglądu Hodowlanego" na listę czasopism dofinansowywanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

● Uzyskanie 2 pkt. w ocenie czasopism MNiSW dla „Przeglądu Hodowlanego"(w 2009 r.)